

دستمزد برخی کارگران، کمتر از حداقل هاست

مزد توافقی؛ بهانه جدید کارفرمایان برای بهره‌کشی

در شرایطی که حداقل دستمزد اعلامی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز جوابگوی تأمین هزینه‌های زندگی کارگران نیست، کارفرمایانی هستند که به بهانه‌های واهی، حقوقی کمتر از حداقل‌ها را پرداخت می‌کنند و مدعی هستند که این دستمزد مورد رضایت کارگران است. بحث «مزد توافقی» سال‌هاست که در میان کارگران و کارفرمایان سودجو عملیاتی می‌شود. با این رسم تقریباً مرسوم در بسیاری از کارگاه‌ها نه تنها طرح طبقه‌بندی اجرایی نمی‌شود بلکه همان افزایش دستمزد سالانه

که به نوعی در تأمین هزینه‌های سال بعد تأثیری ندارد، با این بهانه از سوی کارفرمایان سودجو به کارگران پرداخت نمی‌شود و کارفرمایان با این بهانه واهی و غیرانسانی که خود کارگر راضی است و توافق کرده، همان حق قانونی حداقلی را هم به کارگران نمی‌پردازند.

در شرایطی که صف بیکاران روزبه‌روز در حال افزایش است و با کرونا این صف طولی تر هم شده است، کارگر انتخابی جز قبول توافق اجباری ندارد چرا که اگر این توافق را نپذیرد، سرنوشتهش بیکاری و تعدیل است

بنابراین ناچار است که تن به توافقی ندهد که کمتر از حشش است. در شرایطی که کارگران به دلیل نداشتن تشکلهای مستقل، حق اعتراض ندارند و در داخل کارگاه قدرت چانه‌زنی آنها با فشار درون و برون کارگاهی به حداقل رسیده است، اینکه کارفرمایان بیان کنند که حقوق کمتر از حداقل وزارت کار توافق کارگران بوده است، چیزی جز اجحاف در حق کارگران بی‌پناه نیست.

«حسین حبیبی»، عضو هیات مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور در گفت‌وگو با خبرنگار

موافق این حقوق است، می‌گوید: هر پرداختی کمتر از حق قانونی و واقعی کارگر، مصداق بهره‌کشی آشکار است. کارگران بسیاری این روزها مجبور شده‌اند با کمتر از حق واقعی خود بسازند و سکوت کنند یعنی همان افزایش ناقابل دستمزد نیز در مورد آنها اجرایی نمی‌شود. این امر، مصداق عینی و مسلم استعمار است. با این حال، چون یک توافق با رضایت خود استعمار شونده در جریان است، نمی‌توان هیچ دسترسی به کارگرانی که در این وضعیت قرار دارند، داشت یا آمار دقیقی از آنها به دست آورد.

وی بیان کرد: زمانی که کارگر کمتر از حداقل وزارت کار یعنی حقوقی کمتر از دو میلیون و ۶۱۱ هزار تومان می‌گیرد. در شرایطی که فاصله بین سبد معیشت و دستمزد دیداد می‌کند، کدام کارگری است که از این دستمزد رضایت داشته باشد؟ مشخص است که رضایت کارگر از سر اجبار است.

وی با بیان اینکه نه تنها دستمزد قانونی حق کارگر است بلکه اجرای «طرح طبقه‌بندی مشاغل» نیز حق قانونی کارگران است، افزود: حتی در آیین‌نامه طرح طبقه‌بندی مشاغل، باید امکان تنزل شغلی با رضایت و توافق کتبی خود کارگر حذف شود چرا که با اخذ تعهد کتبی از کارگر و رضایت‌نامه‌های اجباری نمی‌توان گروه شغلی او را تنزل داد.

حبیبی با اشاره به ماده ۴۸ و ۴۹ قانون کار گفت: در قانون کار نیز، هدف از اجرای طرح طبقه‌بندی، جلوگیری

در شرایطی که صف بیکاران روزبه‌روز در حال افزایش است و با کرونا این صف طولی تر هم شده است، کارگر انتخابی جز قبول توافق اجباری ندارد چرا که اگر این توافق را نپذیرد، سرنوشتهش بیکاری و تعدیل است

از بهره‌کشی از کار دیگری عنوان شده است و کارفرمایان موظف هستند طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه را تهیه و به تایید ادارات کار برسانند. اگر طرح طبقه‌بندی مشاغل اجرا شود، حق کارگران کمتر پایمال می‌شود.

وی افزود: در ماده ۴۸ قانون کار آمده است به منظور جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری، وزارت کار و امور اجتماعی موظف است نظام ارزیابی و طبقه‌بندی مشاغل را با استفاده از استاندارد مشاغل و عرف مشاغل کارگری در کشور تهیه و به مرحله اجرا درآورد. در ماده ۴۹ این قانون نیز آمده است به منظور استقرار مناسبات صحیح کارگاه با بازار کار در زمینه مزد و مشخص بودن شرح وظایف و دامنه مسئولیت مشاغل مختلف در کارگاه، کارفرمایان مشمول این قانون موظفند با همکاری کمیته طبقه‌بندی مشاغل کارگاه و یا موسسات ذصلاح طرح طبقه‌بندی مشاغل را تهیه کنند و پس از تایید وزارت کار و امور اجتماعی به مرحله اجرا درآوردند.

اخبار کارگری

مفتح: رشد دستمزد با نرخ تورم تناسب ندارد

سخنگوی کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس گفت: توجه به نرخ تورم و رشد بالای قیمت کالاها اساسی، مصوبه دولت درباره افزایش ۲۵ درصدی حقوق کارکنان در سال ۱۴۰۰ کافی نیست و دولت براساس شاخص مرکز آمار یک درصد افزایش مناسب مصوب کند. به گزارش خبرگزاری آنا، محمد مهدی مفتوح گفت: رقم افزایش دستمزد با توجه به افزایش سرسام‌آور قیمت کالاها در کشور مناسب نیست و دولت باید براساس شاخص قیمت‌های مرکز آمار نرخ افزایش حقوق را در سال بعد تعیین کند. وی با اشاره به اینکه تورم در کشورمان رشدی بیش از ۲۵ درصد داشته، افزود: قیمت کالاها به ویژه اقلام اساسی و مواد غذایی رشد بالایی داشته و اگر بخواهیم زندگی مردم در حد نیمه‌اول امسال در سال بعد هم سپری شده و مردم قدرت خرید خود را در سال ۱۴۰۰ حفظ کنند، سخنگوی کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با تاکید بر اینکه امکان اصلاح میزان افزایش حقوق در لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق بودجه و صحن علنی مجلس وجود دارد، بیان کرد: البته اقدام مجلس برای اصلاح نرخ افزایش حقوق‌ها کار توان راست می‌کند و بیشتر آن است که دولت هزینه‌های جاری را با توجه به درآمدهای خود به نحوی کاهش دهد تا ضمن ایجاد توازن در بودجه، میزان افزایش حقوق کارکنان هم به نوعی تنظیم شود.

تجمع کارکنان شرکتی بهداشت و درمان مقابل مجلس

نیروهای شرکتی بهداشت و درمان کشور روز یکشنبه (۱۳ مهر) در اعتراض به طولانی شدن روند رسیدگی به تبدیل وضعیت استخدامی خود، مقابل مجلس و سازمان برنامه و بودجه اجتماع صنفی برگزار کردند. به گزارش ایلنا، این عده قرارداد شرکتی را تبعیض می‌شمارند و خواهان رفع تبعیض میان خود با نیروهای قراردادی، رسمی پیمانی و... شدند. پرستارانی که در این اجتماع صنفی شرکت داشتند، خواهان پرداخت فوق‌العاده ویژه پرستاری به نیروهای شرکتی شدند. آنها با یادآوری حضور خود در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی برای کمک به درمان بیماران کرونا، خواهان توجه وزارت بهداشت به وضعیت معیشتی خود شدند. در کنار نیروهای شرکتی درمان، کارکنان حوزه بهداشت هم حضور داشتند. آنها با اشاره به بدتر شدن وضعیت شیوع کرونا در کشور و تلاش‌های شبانه‌روزی شان برای غلبه با لگری و دیگر امور کلیدی در پیشگیری از شیوع هر چه بیشتر این ویروس، خواهان توجه به شرایط معیشتی خود شدند.

کاهش ارزش پول به دلیل نبود تولید است

یک کارشناس حوزه کار بر سوق دادن مردم به سمت پس‌اندازهای خرد و تبدیل نقدینگی‌ها به کسب و کارهای تولیدی تاکید کرد و گفت: اگر تولید در کشوری اتفاق نیفتد و مردم فقط مصرف کنند و منتظر یارانه باشند، ارزش پول در کوتاه‌ترین زمان از دست می‌رود. علی‌اکبر لیبافی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: یکی از راهکارهایی که می‌تواند به افزایش درآمدهای دولت و جبران کاهش درآمدهای نفتی کمک کند ایجاد بنگاه‌های کوچک و متوسط اشتغالزای در روستاها و شهرهای کمتر توسعه یافته است. جمع کردن سرمایه‌های مردمی و سوق دادن آن به سمت تولید و احیای کارخانه‌های افزایش قدرت خرید منجر می‌شود و اگر تولید در کشور اتفاق نیفتد، ارزش پول در کوتاه‌ترین زمان از دست می‌رود. وی با اشاره به ظرفیت‌های بسیاری که در روستاها وجود دارد، ادامه داد: باید اقتصاد روستا را تقویت کنیم مثل پیشینی که در بنگلادش با راه‌اندازی گرامین بانک دنبال شد و مردم را به سمت پس‌اندازهای خرد سوق داد تا اقتصاد خرد را در جوامع بهبود بخشد. در حال حاضر بیش از ۸۰ کشور دنیا مبحث اقتصاد روستا را در دستور کار قرار داده و ایده راه‌اندازی کسب و کارهای اجتماعی را به منظور بهبود وضع اقتصاد روستا دنبال کرده‌اند. این کارشناس حوزه کار گفت: احیای مسئولیت اجتماعی بنگاه‌های تولیدی با رویکرد توانمندسازی مردم ما را به سمت درآمدزایی و اشتغالزایی بیشتر سوق می‌دهد.

بیش از چهار میلیون تومان گزارش شده است. بین یک تا دو میلیون تومان، ۱۶ درصد کمتر از ۵۰۰ هزار تومان، ۱۵٫۶ درصد بدون قسط، ۱۰ درصد بین دو تا سه میلیون تومان، ۵٫۴ درصد بین سه تا چهار میلیون تومان و ۳٫۷ درصد آنها بین ۵۰۰ هزار تا یک میلیون تومان، ۲٫۵ درصد

۷۷٫۱ درصد پاسخ‌دهندگان در بخش خدمات، ۱٫۴ درصد در بخش کشاورزی و ۱٫۵ درصد در بخش صنعت مشغول به کار بوده‌اند. وی در مورد نوع قرارداد این افراد گفت: ۷۶ درصد به صورت تمام‌وقت و ۲۴ درصد ساعتی بوده و ۵۸٫۲ درصد آنها اعلام کرده که کارفرماهایشان نسخه‌ای از قرارداد را به آنها تحویل نداده‌اند. رئیس موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی گفت: ۱٫۹ درصد پاسخگویان، سرپرست خانوار بوده‌اند و این در حالی است که فقط ۲۷٫۱ درصد پاسخگویان بیان کرده‌اند که فرد دیگری در خانواده آنها، حقوق بگیر است. وی افزود: طبق این نظر سنجی ۵۸٫۴ درصد پاسخگویانی که همچنان بیکار بوده، مستاجر و ۴۱٫۶ درصد مالک هستند.

رئیس موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی گفت: درباره اقساط ماهیانه این افراد، ۲۵٫۵ درصد

دبیر کل خانه کارگر: آمار واقعی متقاضیان بیمه بیکاری در دسترس نیست

وی با بیان اینکه قانون بیمه بیکاری هیچ الزامی را در زمینه ثبت‌نام غیر حضوری تعریف نکرده، گفت: بهتر این بود که ثبت‌نام از متقاضیان بیمه بیکاری هم به صورت سنتی و هم اینترنتی انجام می‌شد و دولت آنها را برای ثبت‌نام از طریق سامانه مجبور نمی‌کرد، ضمن اینکه قانون بیمه بیکاری تغییر نکرده است که حالا بگوییم باید به این شیوه ثبت‌نام از متقاضیان را انجام دهیم. قانون باید اجرا شود و مقرر قانون هم مشخص است.

دبیر کل خانه کارگر با بیان اینکه عدد واقعی متقاضیان بیمه بیکاری در دسترس ما نیست، گفت: اگر می‌دانستیم چه تعداد از متقاضیان بیمه بیکاری به دلیل مشکلاتی که بر سر ثبت‌نامشان و بر خوردهای صورت گرفته انصراف داده‌اند، می‌توانستیم دقیق‌تر در مورد کیفیت کار اظهار نظر کنیم اما هر چه هست قوانین کار و تأمین اجتماعی چارچوب را مشخص کرده‌اند و نمی‌توانیم خلاف موارد درج شده در آنها رفتار کنیم.

محبوب با بیان اینکه در مورد بیکاران کرنا حق مطلب ادا نشده، گفت: تعداد افرادی که مقرر بیکاری دریافت کرده‌اند با حدسیات اولیه از تعداد افرادی که از ناحیه شیوع سراسری ویروس و اعمال قرنطینه بیکار می‌شوند، فاصله دارد و به نظر نمی‌رسد که تمام آنها زیر پوشش قرار گرفته باشند.

دبیر کل خانه کارگر با اشاره به انتقادهایی که نسبت به رفتار ادارات تأمین اجتماعی با متقاضیان بیمه بیکاری مطرح شده است، گفت: بیکاران مستحق این برخوردها نیستند و استدلالی مانند اینکه شدت مراجعات در روزهای ابتدای اعلام قرنطینه و آغاز تعطیلی‌ها موجب چنین برخوردهایی شده، کم‌حوصلگی دست‌اندرکاران را توجیه نمی‌کند.

علیرضا محبوب در گفت‌وگو با رادیو گفت: ادارات تأمین اجتماعی باید فرصت می‌گذاشتند و به متقاضیان بیمه بیکاری توضیح می‌دادند و نباید با بی‌حوصلگی برخورد می‌کردند. بیکاران مستحق برخوردی از اینها در عمرشان کامپیوتر ندیده‌اند تا بتوانند به صورت غیر حضوری ثبت‌نام کنند.

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران: کار از بسوز و بساز گذشته، کارگران برای زنده ماندن تلاش می‌کنند

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران با اشاره به ارسال نامه‌ای به کمیسیون اجتماعی مجلس برای بررسی معیشت کارگران گفت: به لطف تدبیر دولت، شرایط زندگی کارگران به تلاش برای زنده ماندن رسیده است. امیدواریم مجلس اقدامی کند.

ناصر چمنی درباره مشکلات جامعه کارگران گفت: زمانی بود که شرایط زندگی کارگران بسوز و بساز بود اما الان شرایط معیشتی کارگران مرگ و زندگی است.

وی با بیان اینکه کارگران برای زنده ماندن تلاش می‌کنند، گفت: برای کمک به معیشت کارگران دولت باید به میدان بیاید. دولت یک کارفرمای بزرگ است لذا در جلسات بررسی مزد و معیشت کارگران هیچ‌گونه سه‌جانبه‌گرایی دیده نمی‌شود بلکه جلسات به صورت دو جانبه بین کارگر و دو ضلع دیگر کارفرمای برگزار می‌شود. به همین دلیل همواره دستمزد کارگران عقب‌ماندگی دارد.

چمنی ادامه داد: شرایط دستمزد کارگران به گونه‌ای است که ابتدای امسال رهبر معظم انقلاب هم درباره اصلاح آن دستور دادند. ما پیگیر وضعیت معیشتی کارگران هستیم. رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران گفت: نامه‌ای به کمیسیون مجلس ارسال کردیم و خواستار رسیدگی به بحث معیشتی کارگران شدیم. امیدواریم هر چه سریعتر جواب‌نامه ما ارسال شود.

وی درباره عدم انعطاف کارفرمایان برای افزایش مزد گفت: کارفرمایان برای دستمزد کارگران بیشتر بهانه‌تراشی

می‌کنند. با افزایش قیمت‌ها، میزان سرمایه و دارایی کارفرمایان افزایش یافته و این کارگران بودند که دارایی نداشتند و پول و ودیعه مسکن آنها هم از ارزش افتاد. زمانی بیان کرد: اگر دستمزد را افزایش دهیم تورم افزایش می‌یابد. میزان دستمزد کمتر از تورم اعلامی افزایش یافت اما مشاهده می‌کنیم که نرخ تورم افسار گسیخته بالا می‌رود، بنابراین دلیل کارفرمایان بیهوده‌بود.

چمنی بیان کرد: سال‌های قبل هم کارفرمایان بیان می‌کردند اگر دستمزد بیشتر از نرخ تورم اعلامی مراجع رسمی افزایش یابد باعث بیکاری می‌شود. این در حالی است که چند سال قبل دستمزد بیشتر از نرخ تورم اعلامی افزایش یافت ولی نه تنها بیکاری زیاد نشد بلکه تعداد بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی رشد یافت. تجربه ثابت کرده است که بهانه کارفرمایان برای بیکاری و افزایش تورم با افزایش دستمزد واهی است.

خبر

رئیس موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی:

۶۰ درصد بیکاران، سرپرست خانوارند

رئیس موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی گفت: براساس جدیدترین نتایج نظرسنجی این موسسه از متقاضیان بیمه بیکاری که همچنان بیکارند، ۶۰ درصد بیکاران سرپرست خانوار و ۵۸٫۴ درصد متقاضیان بیمه بیکاری هم مستاجرند.

به گزارش روابط عمومی موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، روزبه کردونی گفت: این نظر سنجی، وضعیت حدوداً بیش از ۷۰۰ هزار متقاضی بیمه‌شده تأمین اجتماعی را که در سامانه بیمه بیکاری ثبت‌نام کرده‌اند، مورد ارزیابی قرار داده است. برخی نتایج به دست آمده (برای آن دسته از افرادی است که همچنان پس از درخواست